

پرورش در قفس**آینده وضعیت پرورش ماهی در قفس های دریای با ملاحظات زیست محیطی**

علی حاجی زاده

موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

alihajizadeh@yahoo.com

خلاصه:

افزایش جمعیت، محدودیت آب شیرین و با توجه به وجود محدودیت‌های فراوان در بهره‌برداری از منابع آبی، توجه به توسعه پرورش ماهی در قفس و جایگزینی آن با فعالیت‌های صیادی در اغلب کشورها آغاز گردیده است و آبی‌پروری در قفس در دهه گذشته بسرعت در جهان رشد و توسعه یافته است؛ به عنوان نمونه در کشور چین در طی سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۰ میلادی با حمایت دولت، بیش از ۳۰ هزار انواع شناور صیادی مختلف حذف شده و بیش از ۲۰۰۰۰۰ نفر صیاد شناورهای خود را رها کرده و به بخش پرورش ماهی (عمدتاً پرورش در قفس) روی آورده‌اند. مطابق آمار FAO تولید جهانی از طریق صید از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۰ از ۹۰ میلیون تن به ۹۳ میلیون افزایش یافته و پیش بینی می‌گردد این مقدار تا سال ۲۰۲۰ به همین مقدار ثابت بماند. اما تولید جهانی از طریق آبی‌پروری در سال ۲۰۰۳ ۴۲ میلیون تن بوده که این مقدار در سال ۲۰۱۰ به ۵۳ میلیون افزایش و پیش بینی می‌گردد در سال ۲۰۳۰ به ۸۳ میلیون تن افزایش یابد، این در حالی است که افزایش تولید از طریق صید چنین روند افزایشی را نشان نمی‌دهد. امروزه پرورش ماهی در قفس هم بسیار مورد توجه محققین و هم پرورش دهندگان قرار گرفته است. عواملی مانند افزایش مصرف جهانی ماهی، کاهش صید ماهیان دریایی و سودآور و اقتصادی بودن باعث شده که توجه به پرورش ماهی در قفس افزایش یابد. در حال حاضر بیش از ۶۲ کشور در جهان در زمینه پرورش آبریان در قفس مشغول به فعالیت هستند. جمع تولید جهانی آبریان در قفس در سال ۲۰۰۵ حدود ۳,۴ میلیون تن بود. پیش‌بینی تولید ماهیان دریایی تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۱۰ میلیون تن خواهد بود. بنابر این پر واضح است که در بخش آبی‌پروری علاوه بر تلاش مضاعف باید از روشهای نوین و پیشرفته آبی‌پروری همانند قفس بهره جست. کشور ما نیز به دلیل قرار گرفتن در اقلیم خشک و محدودیت آب شیرین از یک سو و رسالت سازمان شیلات به عنوان تامین کننده بخشی از نیاز پروتئینی کشور در زیر بخش کشاورزی و رسیدن به هدف برنامه در افق ۱۴۰۴، این سازمان را بر آن داشت تا همانند سایر کشورها تولید در آب شور را با استفاده از تکنولوژی پیشرفته همانند قفس را در برنامه های تولید هدف گذاری نماید. به منظور استفاده بهینه و توسعه پایدار از این صنعت لاجرم باید ملاحظات زیست محیطی را

نیز با استفاده از مدل‌های علمی محاسبه و همانند برنامه تولید بطور همزمان در راهبرد تولید خود قرار داده تا توسعه و گسترش تولید در قفس در کشور با ریسک کمتر توسعه یافته و سرمایه‌گذاران نیز با دلگرمی بیشتری به سرمایه‌گذار و تولید خود ادامه دهند. برای کاهش ریسک لازم است نوع گونه، نوع سازه، جریان آب، بستر دریا، طول دوره پرورش، نو میزان غذا در مدل مربوطه وارد و آنالیز شده و برای بیماری و شیوع احتمالی و راهکار آن نیز در مدل مربوطه مورد بررسی قرار گیرد.

